

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Fundacji Otwarty Dialog w roku 2015

1. Dane o fundacji:

a) Nazwa: FUNDACJA OTWARTY DIALOG

b) Siedziba, adres: 00-580 WARSZAWA, AL. SZUCHA 11A/21

c) Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 12.04.2010 r.

d) KRS: 0000353754, REGON: 060615226

e) Dane dotyczące członków Zarządu Fundacji według aktualnego wpisu w rejestrze sądowym:

Imię i nazwisko:

Lyudmyla Kozlovska – Prezes Zarządu

Tomasz Czuwara – Członek Zarządu

f) Cele statutowe fundacji:

- Działalność humanitarna
- Wspieranie działań na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz innych państwach rozwijających demokrację;
- Działalność naukowo-badawcza, edukacyjno-szkoleniowa i kulturalna związana z ruchami społecznymi i gospodarczymi, którym zależy na rozwoju społeczeństwa obywatelskiego;
- Wspomaganie rozwoju oświaty i kultury;
- Prowadzenie międzynarodowych misji obserwacyjnych wyborów na różnych szczeblach państwowych;
- Promocja i wdrażanie sprawdzonych strategii i metod wspierania rozwoju na poziomie lokalnym i międzynarodowym;
- Działanie na rzecz budowania partnerstwa pomiędzy Polską i innymi krajami;
- Promocja i wspieranie działań na rzecz integracji państw rozwijających demokrację z innymi podmiotami prawa międzynarodowego;
- Inicjowanie, promocja i wspieranie działań na rzecz procesu zmian cywilizacyjnych i kulturowych, które pomagają tworzyć równe szanse w rozwoju intelektualnym, zawodowym, społecznym i kulturalnym.
- Promocja i wspieranie inicjatyw rozwoju samorządu studenckiego w Polsce i za granicą.

2. Zasady, formy i zakres działalności statutowej z podaniem realizacji celów statutowych:

2.1 Zakres działalności:

1. Organizacja pomocy humanitarnej.

2. Promocja i popularyzacja idei demokratycznych i społeczeństwa obywatelskiego.

T.C.

3. Organizacja i użytkowanie środków masowego przekazu.
4. Organizacja i prowadzenie szkoleń i warsztatów dla przedsiębiorstw, instytucji, organizacji samorządowych, ruchów społecznych oraz innych organizacji pozarządowych.
5. Organizacja i prowadzenie konsultacji oraz coachingu dla osób reprezentujących przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje samorządowe, ruchy społeczne oraz inne organizacje pozarządowe.
6. Organizowanie imprez, konferencji, seminariów, wystaw, akcji reklamowych i koncertów.
7. Działalność wydawnicza.

2.2 Realizacja celów w 2015 roku

Misja obserwacyjna i działania na Ukrainie

W roku sprawozdawczym Fundacja kontynuowała działania rozpoczęte w latach ubiegłych, w tym w obszarze wsparcia ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego i przemian zapoczątkowanych na Ukrainie przez tzw. Rewolucję Godności, która doprowadziła do obalenia prezydenta Viktora Janukowycza i proeuropejskiego zwrotu w państwie na początku 2014 r.

W pierwszych miesiącach 2015 r. kontynuowana była misja obserwacyjna prowadzona przez obserwatorkę Fundacji Agnieszkę Góralską w strefie działań zbrojnych (tzw. strefa ATO) na wschodzie Ukrainy.

Aktywność ta pozwalała na bieżące relacjonowanie sytuacji na potrzeby mediów, jak również umożliwiła powstanie raportów o ukraińskich batalionach ochotniczych: <http://odfoundation.eu/a/6441,raport-bataliony-ochotnicze-geneza-dzialanie-kontrowersje> oraz potrzebach i problemach żołnierzy i przesiedleńców (uchodźców wewnętrznych, tzw. IDPs – Internally Displaced Persons), w tym efektywnej organizacji pomocy humanitarnej: <http://odfoundation.eu/a/6427,raport-pomoc-dla-ludnosci-cywilnej-i-zolnierzy-w-strefie-ato> Przeanalizowana została również prawna i faktyczna sytuacja przesiedleńców: <http://odfoundation.eu/a/6783,raport-zabezpieczenie-praw-osob-wewnetrznie-przesiedlonych-w-ukrainie>

Dzięki pozyskanej wiedzy i poczynionym obserwacjom, opracowana została broszura – poradnik dla ukraińskich żołnierzy – uczestników działań bojowych o przysługujących im prawach, w tym szczególności uprawnieniach i ulgach: <http://ua.odfoundation.eu/a/6298,pilgi-ta-garantiyi-dlya-uchasnikiv-antiteroristichnoyi-operaciyi>. Broszura ta została stworzona dzięki wsparciu finansowemu Ambasady Królestwa Szwecji na Ukrainie i wydrukowana przy wsparciu Ukraińskiej Helsińskiej Grupy Praw Człowieka.

Obserwatorka Fundacji organizowała i pilotowała ostatnie dostawy programu pomocy humanitarnej w okresie styczeń – czerwiec 2015 r. Misja prowadzona była pod nadzorem kijowskiego biura

---

Fundacji, które rozpoczęło działalność w roku 2014. Misja została zakończona w czerwcu 2015 r. z uwagi na dotykające Fundację ograniczenia finansowe.

Kijowskie biuro Fundacji (funkcjonujące formalnie jako *Hromadska Spilka "Vidkryty Dialog"*) kontynuowało działalność zapoczątkowaną w roku ubiegłym. Wspierane były wizyty i misje zagranicznych delegacji, w ramach których politycy, dziennikarze i eksperci (gł. z Polski oraz innych krajów UE) przybywali na Ukrainę w celu spotkań ze swoimi ukraińskimi odpowiednikami i społeczeństwem obywatelskim.

W czerwcu 2015 r. Fundacja wspierała organizację i uczestniczyła w Dniach Europy w Drohobyczu, które w zamyśle inicjatorów służyły przybliżeniu i promocji wartości europejskich oraz wsparciu procesu integracji Ukrainy z UE: <http://odfoundation.eu/a/6754,fundacja-otwarty-dialog-na-dniach-europy-w-drohobyczu>. Zadaniem Fundacji była prezentacja Polski jako symbolicznej bramy do UE, a także polskiego wsparcia i solidarności z Ukrainą.

Prowadzony był również monitoring procesu reform i przemian zapoczątkowanych przez zwycięstwo Euromajdanu. Biuro Fundacji otrzymywało w tym zakresie wsparcie finansowe i materialne m. in. od amerykańskiej agencji pomocowej USAID i przedstawicielstw dyplomatycznych krajów UE (oraz samej UE). W ramach grantu USAID przeznaczonego na edukację społeczeństwa w zakresie ustawodawstwa i procesu lustracyjnego, prowadzone były działania w regionach (spotkania, szkolenia i seminaria).

Dialog polsko-ukraiński

W roku sprawozdawczym Fundacja zainicjowała apel o utworzenie w Warszawie ulicy "Bohaterów Majdanu" w celu upamiętnienia polsko-ukraińskiej oraz warszawskiej solidarności i współpracy na rzecz europejskiej Ukrainy z czasów Rewolucji Godności. Utworzona została grupa inicjatorów obejmująca znane postaci polskiego życia publicznego. Zebranych zostało także przeszło 250 wymaganych prawem podpisów pod petycją w tej sprawie do władz miasta.

Na przełomie czerwca i lipca 2015 r. przedstawiciele Fundacji wzięli udział w poświęconej stosunkom polsko-ukraińskim konferencji „Past as Prelude: Polish-Ukrainian Relations for the Twenty-First Century” odbywającej się w Cambridge i organizowanej przez Uniwersytet Cambridge, w trakcie której zaprezentowane zostały doświadczenia i obserwacje członków zespołu Fundacji dotyczące rozwoju stosunków polsko-ukraińskich od czasu wydarzeń na Majdanie: <http://www.mml.cam.ac.uk/polish/news/future>.

We wrześniu 2015 r. przedstawicielka Fundacji uczestniczyła w dorocznych VII Spotkaniach Polsko-Ukraińskich w Jaremczy nad Prutem, odbywających się z udziałem ekspertów z obydwu państw: <http://odfoundation.eu/a/6894,jaremcze-viii-spotkanie-polsko-ukrainskie1>.

Tym samym Fundacja starała się wspierać proces dialogu polsko-ukraińskiego służący budowie dobrosąsiedzkich relacji i strategicznej współpracy pomiędzy obydwooma państwami, jak również współpracy eksperckiej i obywatelskiej. Dialog polsko-ukraiński stał się jednym z bardziej istotnych kontekstów aktywności medialnej członków zespołu Fundacji.

Przeciwdziałanie prowokacjom w tym obszarze i podnoszenie świadomości społecznej nt. relacji z Ukrainą i społeczności ukraińskiej w Polsce zostało zidentyfikowane jako zasadnicze wyzwanie w kontekście prowadzonej przez Rosję wojny informacyjnej i prób wzajemnego antagonizowania mieszkańców obydwu krajów.

Fundacja postawiła sobie także za cel usuwanie barier i problemów dotyczących obywateli Ukrainy w kontaktach z Polską i polską administracją. W związku z zaobserwowanymi problemami, w grudniu 2015 r. Fundacja podjęła interwencję na szczeblu centrali Służby Granicznej i Służby Celnej ws. skandalicznych warunków panujących na polskich przejściach granicznych z Ukrainą (nieefektywna organizacja, niewielka przepustowość, poniżające traktowanie obywateli Ukrainy przez funkcjonariuszy).

Pomoc humanitarna

Dotychczasowe doświadczenia z zakresu pomocy przesiedleńcom zostały wykorzystane w trakcie dyskusji pn. *Tackling Internal Displacement in Ukraine* odbywającej się w ramach VIII Forum Europa-Ukraina w Łodzi (wydarzenie organizowane przez Fundację Instytut Studiów Wschodnich w lutym 2015 r.). Powyższa debata moderowana była przez Lyudmyłę Kozłowską, Prezes Zarządu Fundacji.

W roku sprawozdawczym, w oparciu o obowiązujące przepisy (zezwolenia Ministra Administracji i Cyfryzacji), Fundacja w dalszym ciągu organizowała zbiórki publiczne służące finansowaniu pomocy humanitarnej kierowanej na Ukrainę (zbiórki o nr 2015/237/OR – Zbiórka na rzecz osób poszkodowanych w wyniku konfliktu zbrojnego na Ukrainie i 2015/546/OR – Wsparcie społeczeństwa i państwa ukraińskiego w obliczu konfliktu zbrojnego na Ukrainie) a także, od maja 2015 r., zbiórkę na rzecz utrzymania funkcjonowania centrum “Ukraiński Świat” (o numerze 2015/1814/OR – Ratujmy Ukraiński Świat!).

Z powodów organizacyjnych wstrzymane zostały całkowicie zbiórki rzeczowe.

W związku z powolną stabilizacją sytuacji humanitarnej (m. in. wolniejsze tempo napływu przesiedleńców) i ograniczeniem dostępnego finansowania, działania pomocowe były stopniowo wygaszane. W większym też niż dotychczas stopniu na wyzwania natury humanitarnej w 2015 r.

---

zaczęły odpowiadać struktury państwowe. Kategorie potrzebujących nie uległy zmianie i należały do nich: szeroko rozumiane struktury obronne, służby medyczne i inicjatywy obywatelskie zajmujące się dalszą dystrybucją bądź świadczeniem pomocy.

Szczególną troską Fundacja otaczała m. in. społeczność Tatarów Krymskich w Drohobyczu (obwód lwowski).

Pomoc humanitarna została zawieszona (a następnie stopniowo zakończona) w lipcu 2015 r., o czym Fundacja informowała oficjalnie na swoich stronach internetowych: <http://odfoundation.eu/a/6676,co-dalej-z-pomoca-humanitarna>. Pełne podsumowanie pomocy dostarczonej w roku 2015 r. dostępne jest pod adresem: <http://odfoundation.eu/a/7845,podsumowanie-pomocy-humanitarnej-przekazanej-przez-fundacje-otwarty-dialog-w-2015-roku>

Informacje o dostarczonej pomocy humanitarnej w obszarze wsparcia ukraińskich żołnierzy publikowane były także na stronie internetowej: www.kuloodporni.org / www.bronzhylety.com (na chwilę obecną strona zawiera zagregowane dane o pomocy za lata 2014-2015).

Uzyskana przez Fundację w 2014 r. koncesja Ministra Spraw Wewnętrznych o numerze B-088/2014 na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu określonymi wyrobami o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym zasadniczo nie była wykorzystywana w roku sprawozdawczym. Obrót tymi kategoriami towarów (hełmy i kamizelki kuloodporne) prowadzony w 2015 r. przebiegał w trybie pozakoncesyjnym tj. prowadzony był z pominięciem terytorium polskiego.

Całkowita wartość zebranych i wydatkowanych w 2015 r. środków pomocowych wyniosła 206 136,94 zł, z czego formalnie jako środki zebrane w ramach zbiórek publicznych zostało zakwalifikowane łącznie 92 884,29 zł.

Rozliczenia zbiórek publicznych zostały złożone do Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji w kwietniu 2016 r. i dostępne są oficjalnie na Portalu Ziórek Publicznych: <http://zbiorki.gov.pl/zbiorki/index>

Sprawozdania nie obejmują przekazywanych na Ukrainę darów rzeczowych od osób fizycznych, firm, organizacji i innych instytucji, których wartość była w większości przypadków trudna do oszacowania. Istotnym wyjątkiem w tym zakresie i największą akcją tego typu był konwój z pomocą humanitarną, który Fundacja pomogła zorganizować firmie Solaris Bus & Coach SA oraz związanej z nią "Fundacji Zielony Jamnik – na ratunek bezbronny". W ramach tego projektu w kwietniu 2015 r. zostało przekazanych 10 ton pomocy o wartości ok. 100 000 zł dla przesiedleńców (uchodźców wewnętrznych) w okolicach Słowiańska na wschodniej Ukrainie. Akcja odbywała się z

---

osobistej inicjatywy współwłaścicielki firmy Solaris, Solange Olszewskiej, przy wsparciu pracowników i partnerów biznesowych Solarisa.

Strategicznym partnerem Fundacji w działaniach pomocowych na rzecz Ukrainy w Polsce była organizacja Euromaidan-Warszawa.

Zgromadzenia publiczne i wydarzenia towarzyszące

W roku sprawozdawczym Fundacja organizowała, uczestniczyła bądź wspierała (współpracując ze społecznością ukraińską w Warszawie) liczne zgromadzenia publiczne mające na celu wyrażenie solidarności ze społeczeństwem ukraińskim w obliczu rosyjskiej agresji i okupacji części terytorium kraju. W ich trakcie zbierano także środki finansowe w ramach prowadzonych zbiórek publicznych.

Analogicznie jak w roku 2014 Fundacja uczestniczyła także w wielu podobnych wydarzeniach i spotkaniach publicznych oraz prowadziła zbiórki również w różnych miejscach na terenie kraju (często na zaproszenie lokalnych samorządów, kół Związku Ukraińców w Polsce, nieformalnych inicjatyw ukraińskich), w których odbywały się także festiwale kultury ukraińskiej, koncerty i wystawy. Istotnie mniejsza stała się natomiast wartość pozyskiwanych na nich w ramach zbiórek publicznych środków przeznaczonych na pomoc humanitarną.

W związku z rozwojem sytuacji społeczno-politycznej (m. in. intensywnym napływem migrantów z Ukrainy do Polski, kryzysem imigracyjnym w Europie, ożywieniem dyskursu historycznego w Polsce, prowokacjami i incydentami antyukraińskimi w Polsce, prowadzoną przez Rosję przeciwko Ukrainie, Polsce i UE wojną informacyjną), istotnego znaczenia nabrały działania i komunikacja nakierowana na niwelowanie zagrożeń i wzmacnianie więzi polsko-ukraińskich. Z czasem stało się to jednym z celów, jak i ważnym elementem wystąpień publicznych oraz motywów przewodnich manifestacji i innych wydarzeń.

Strategicznym partnerem Fundacji w tego rodzaju działaniach była organizacja Euromaidan-Warszawa.

Centrum “Ukraiński Świat”

Fundacja kontynuowała działalność centrum “Ukraiński Świat” w Warszawie przy ul. Nowy Świat 63. Obiekt był w dalszym ciągu nieodpłatnie udostępniany Fundacji przez Dzielnicę Śródmieście m. st. Warszawa na cele pomocy społeczności ukraińskiej w Warszawie.

W 2014 r. w Centrum w dalszym ciągu działał punkt informacyjny, w którym ukraińsko- i rosyjskojęzyczni cudzoziemcy (obok Ukraińców, także m. in. Białorusini i Rosjanie) mogli uzyskać

---

podstawowe informacje i pomoc wolontariuszy dot. legalizacji pobytu, załatwiania spraw urzędowych, zakwaterowania, szkół dla dzieci, nauki języka, pomoc psychologiczną i – w ograniczonym zakresie – pomoc socjalną (finansową i rzeczową). W Centrum kończyły funkcjonowanie dwa punkty zbiórek pomocy rzeczowej – na rzecz Ukrainy oraz obywateli ukraińskich przebywających w Polsce, natomiast na szerszą niż w 2014 r. skalę prowadzona była nauka języka polskiego, angielskiego, niemieckiego i ukraińskiego. Funkcjonowała także aktualizowana na bieżąco tablica ogłoszeń, baza pracodawców i kwater (mieszkań, hosteli itp.), doradztwo zawodowe, dyżury prawnika, pomoc psychologiczna i psychotraumatologiczna, kursy sztuk walki (ukraiński “hopak bojowy”). Ponadto użytkownicy Centrum mogli nieodpłatnie korzystać (np. poszukując pracy) ze specjalnie udostępnionych komputerów.

Największego codziennego, praktycznego znaczenia nabrała kwestia pomocy z zakresu legalizacji pobytu i pracy oraz poszukiwania zatrudnienia, co spowodowało podjęcie stałej współpracy ze specjalizującą się w tej sferze Fundacją Ternopilską.

Dodatkowo, w Centrum organizowano liczne spotkania poświęcone (głównie ukraińskiej) problematyce społecznej i politycznej oraz wydarzenia artystyczne (wystawy, koncerty, festiwale, spotkania z artystami), a także konferencje i briefingi prasowe. Do najgłośniejszych i najliczniejszych spotkań zorganizowanych w 2015 r. należało spotkanie z byłym prezydentem Gruzji i szefem administracji obwodu odeskiego na Ukrainie, Michaiłem Saakashvilim. W “Ukraińskim Świecie” funkcjonowało nadal Muzeum Majdanu i biblioteka (przy wsparciu Fundacji Ternopilskiej) z kilkutysięcznym zbiorem literatury ukraińskiej i związanej z Ukrainą (“Biblioteka Majdanu”), galeria karykatur Yuriya Zhuravela, miejsca pamięci Niebiańskiej Sotni, żołnierzy ATO i inne.

W roku sprawozdawczym (grudzień 2015) w Centrum odbyła się duża konferencja naukowa zorganizowana z inicjatywy Instytutu Europeistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Partnerem wydarzenia (z uwagi na rolę gospodarza i posiadane doświadczenia) stała się Fundacja Otwarty Dialog. W ramach konferencji podjęto próbę usystematyzowania pojęć związanych z uchodźstwem i regulującymi go zagadnieniami prawa międzynarodowego. Zebrani opisywali także globalne trendy migracyjne, próbując umiejscowić je w kontekście zmian cywilizacyjnych i rosnącej mobilności. Zebrani eksperci zastanawiali się nad zdolnością Unii Europejskiej do reagowania na sytuacje kryzysowe, poddając krytycznej analizie niespójną politykę unijną, kryzys strefy Schengen i systemu dublińskiego. Próbowano także odpowiedzieć na pytanie, jakie reformy powinna wdrożyć UE, by zahamować kryzys oraz jaką strategię integracyjną powinny przyjąć państwa członkowskie. Osobny panel poświęcono polskiej polityce wobec uchodźców, zasadom ich alokacji, roli organizacji pozarządowych i mediów, oraz wyzwaniom integracyjnym, którym najpewniej trzeba będzie stawić czoła: <http://odfoundation.eu/a/7105,uchodzcy-czy-kryzys-przerasta-europe>.

W ramach prowadzonej działalności Centrum było intensywnie wykorzystywane przez m. in. Euromaidan-Warszawa oraz inne organizacje, jak i inicjatywy nieformalne. W 2015 r. Centrum odwiedzało przeciętnie ok. 100 osób dziennie, co oznacza, że wśród odwiedzających i potrzebujących pomocy utrzymane zostało zainteresowanie na dotychczasowym, praktycznie niezmiennym poziomie (w porównaniu do 2014 r.)

W związku z trudnościami finansowymi, w połowie roku sprawozdawczego Fundacja uruchomiła inicjatywy służące pozyskaniu dodatkowego finansowania Centrum. W ramach kampanii Uratuj Ukraiński Świat! środki pozyskiwane były w drodze crowdfundingu (działania w sieci Internet). Obok mediów społecznościowych, wykorzystywaną do tego platformą był serwis aukcji przeznaczonych na cele charytatywne – The Jillion.

W analogicznym celu, z inicjatywy i we współpracy ze Stowarzyszeniem Mieszkańców Ulicy Smolnej, od maja 2015 r. zapoczątkowane zostały codzienne koncerty chopinowskie. Tym samym istotnie poszerzona została kulturalna oferta Centrum, a formuła koncertów, przewidująca pozyskiwanie darowizn od ich uczestników (m. in. zagranicznych turystów), wsparła wysiłki fundraisingowe Fundacji.

Do października 2015 r. mediatorzy kulturowi Fundacji wspierali cudzoziemców w kontaktach z urzędami w szczególności na przesłuchaniach dot. uzyskania statusu uchodźcy (współpracując z Urzędem ds. Cudzoziemców, Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim i Strażą Graniczną).

W sierpniu 2016 r. Fundacja uzyskała od Urzędu m. st. Warszawy tzw. mały grant przeznaczony na dofinansowanie działalności punktu poradni psychologicznej. Z uwagi na ograniczenia finansowe działalność psychologa została faktycznie zamknięta w październiku 2015 r.

W 2015 r. działalność Centrum stało się przedmiotem znacznego zainteresowania ze strony nie tylko polskich i ukraińskich mediów, ale również innych krajów UE, Ameryki Północnej i Południowej oraz Bliskiego Wschodu takich jak m. in. New York Times, The Guardian, Deutsche Welle, Süddeutsche Zeitung, Al Jazeera, które najczęściej przedstawiały działalność Fundacji i sytuację w Polsce na tle kryzysu imigracyjnego w Europie. W tym kontekście "Ukraiński Świat" stał się jednym z wzorcowych przykładów skutecznych wysiłków społecznych na rzecz harmonijnej integracji cudzoziemców:

<https://www.theguardian.com/world/2015/may/13/ukraines-refugees-find-solace-in-poland-europes-most-homogenous-society>,

<http://www.nytimes.com/2015/05/31/world/europe/ukrainian-migrants-fleeing-conflict-get-a-cool-reception-in-europe.html? r=0>,

<http://america.aljazeera.com/articles/2015/8/23/poland-integrates-invisible-refugees-east-ukraine.html>.

Jesienią 2015 r. doszło do licznych incydentów związanych z bezpieczeństwem Centrum. 10.09.2015 r. w trakcie wieczornego koncertu chopinowskiego wybuchł niewielki, improwizowany ładunek wybuchowy. Nikt nie odniósł obrażeń, a budynek został ewakuowany. Akcja służb porządkowych (w tym zespołu pirotechnicznego) zakończyła się po kilku godzinach: <http://warszawa.wyborcza.pl/warszawa/1,34862,18753898,ladunek-pirotechniczny-w-siedzibie-ukrainskiego-swiata.html>.

10.10.2015 r. w godzinach wieczornych w Centrum pojawiła się agresywna grupa kilkunastu członków różnych organizacji ekstremistyczno-prawicowych. Z groźbami pod swoim adresem spotkała się przebywająca na miejscu wolontariuszka z Ukrainy (wulgarne wyzwiska i nawoływanie do wyjazdu z Polski) oraz zniszczona została karta z podpisami pod petycją mającą na celu ustanowienie w Warszawie ulicy Bohaterów Majdanu: <http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114871,19035936,weszlo-ich-kilkunastu-krzykneli-do-recepcjonistki-ty-banderowska.html>.

W ciągu roku sprawozdawczego kilkakrotnie zdarzały się także akty wandalizmu wymierzone w zewnętrzne oznakowanie Centrum oraz elementy jego identyfikacji wizualnej (jak zrywanie i niszczenie plakatów umieszczonych na drzwiach budynku); sporadycznie dochodziło również do agresywnych zachowań osób nie zrównoważonych psychicznie, a raz także – do próby kradzieży puszek z darowiznami na pomoc humanitarną.

W związku z powyższą sytuacją, środki bezpieczeństwa Centrum obejmowały m. in. monitoring i współpracę z firmą ochroniarską. Podjęte zostały także nadzwyczajne działania, w wyniku których zorganizowano spotkanie z kierownictwem Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu m. st. Warszawy, policją i Strażą Miejską. W jego efekcie Centrum zostało objęte całodobową obserwacją patrolu policyjnego.

Wszystkie ww. incydenty zostały niezwłocznie zgłoszone organom ścigania. Stały się też one istotnym przyczynkiem do publicznej dyskusji na temat mowy nienawiści i agresji ze strony środowisk radykalnych, tak w Internecie, jak i w przestrzeni publicznej.

Fundacja zaangażowała się także w obronę Marcina Reya, polskiego aktywisty atakowanego przez grupy radykalne m. in. w związku z pomocą w identyfikacji tożsamości osób odpowiedzialnych za ataki na centrum "Ukraiński Świat".

Wsparcie reform i przemian na Ukrainie

Fundacja koncentrowała się na przekazywaniu polskich doświadczeń okresu transformacji w obszarze lustracji oraz edukacji ukraińskiego społeczeństwa w tym obszarze dzięki grantowi pozyskanemu od amerykańskiej agencji USAID (w ramach programu Fair Justice Project).

Zapoczątkowany w roku ubiegłym projekt obejmował przygotowanie materiałów informacyjnych i przeprowadzenie cyklu spotkań i seminariów (w zakresie ustawodawstwa lustracyjnego) w różnych miastach Ukrainy. W ramach projektu Fundacja współpracowała ze Społecznym Komitetem Lustracyjnym, Departamentem Lustracyjnym Ministerstwa Sprawiedliwości Ukrainy oraz Społeczną Radą Lustracyjną przy Ministerstwie Sprawiedliwości. Eksperti Fundacji monitorowali również proces weryfikacji kadr systemu sądowego (związanego z ustawą "O odnowieniu zaufania do sądownictwa na Ukrainie"), m. in. uczestnicząc w pracach szeregu eksperckich grup roboczych i obywatelskich rad doradczych przy instytucjach państwowych. Na ich podstawie przygotowywane zostały oceny i rekomendacje dotyczące problemów we wdrażaniu nowego prawa.

W marcu 2015 r. w Fundacja, przy wsparciu finansowym ukraińskiego oddziału USAID organizowała tygodniową wizytę studyjną przedstawicieli ukraińskich organów władzy, organizacji społecznych i dziennikarzy zajmujących się tematyką lustracji w Warszawie. W jej ramach odbyły się liczne spotkania m. in. z posłami na Sejm RP, kierownictwem i ekspertami Instytutu Pamięci Narodowej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, mediami i społecznością ukraińską: <http://odfoundation.eu/a/6099,o-lustracji-na-ukrainie-spotkanie-z-udzialem-tetiany-kozachenko>.

W kwietniu 2015 r. wsparta organizacyjnie przez Fundację została analogiczna wizyta ww. grupy w Pradze.

Lustracji na Ukrainie poświęcone było również odbywające się w kwietniu 2015 r. w Brukseli seminarium zorganizowane razem z lokalnym biurem Konrad Adenauer Stiftung. Uczestniczyli w nim m. in. posłowie do Rady Najwyższej Ukrainy: Olena Sotnyk, Victoria Ptashnyk, Nataliia Agafonova, Nataliia Katser-Buchkovska, Alex Ryabchyn i Alona Shkrum: <http://odfoundation.eu/a/6159,w-brukseli-o-walce-z-korupcja-lustracji-i-reformach-na-ukrainie>.

Nawiązana została także współpraca z Kalmanem Mizsei, Szefem Misji, jak i zespołem eksperckim misji doradczej Unii Europejskiej ds. Reformy Sektora Bezpieczeństwa Cywilnego w Kijowie (European Union Advisory Mission Ukraine), w której siedzibie w maju 2015 r. odbyła się moderowana przez Lyudmyłę Kozlovską, Prezes Zarządu Fundacji Otwarty Dialog debata na temat lustracji z udziałem ekspertów ukraińskich i zagranicznych, środowisk prawniczych i posłów do Rady Najwyższej Ukrainy: http://www.euam-ukraine.eu/en/public_information/news/392/?year=2015&month=12.

Fundacja monitorowała także struktury siłowe, zarówno wojskowe (w kontekście prowadzenia operacji antyterrorystycznej, tzw. ATO) oraz w obszarze tzw. sektora bezpieczeństwa cywilnego i wymiaru sprawiedliwości. Fundacja monitorowała zmiany w Prokuraturze Generalnej i sądownictwie, współpracując z lokalnymi ukraińskimi organizacjami oraz posłami Rady Najwyższej. Ich efektem był m. in. raport o stanie Prokuratury Generalnej w rok po Majdanie: <http://odfoundation.eu/a/6022,osiagniecia-vitaliya-yaremy-efekt-dzialania-prokuratury-generalnej-ukrainy-rok-po-euromajdanie>.

Eksperci Fundacji uczestniczyli w pracach społecznej koalicji ukraińskich organizacji pozarządowych – Reanimacyjnego Pakietu Reform.

W czerwcu 2015 r. Fundacja poruszała problematykę stanu ukraińskich struktur siłowych oraz polsko-ukraińskiej współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa na międzynarodowej konferencji „Konsekwencje konfliktu zbrojnego na Ukrainie dla bezpieczeństwa europejskiego w XXI wieku” Instytutu Stosunków Międzynarodowych Akademii Obrony Narodowej w Warszawie.

W roku sprawozdawczym Fundacja w ograniczonym stopniu (w stosunku do roku ubiegłego) uczestniczyła w pracach eksperckich i debacie publicznej poświęconej reformie decentralizacyjnej na Ukrainie. W listopadzie 2011 r. przedstawiciele Fundacji uczestniczyli jako prelegenci w konferencji podsumowującej wsparcie udzielone przez Związek Miast Polskich ukraińskim władzom lokalnym w procesie przygotowania do reformy samorządowej. W jej ramach wygłoszona została prelekcja nt. problemu uchodźców wewnętrznych, ich wsparcia i integracji na poziomie lokalnym.

W październiku 2015 r. we współpracy z polskim oddziałem agendy ONZ – United Nations Global Compact, Fundacja zorganizowała poświęconą reformom na Ukrainie debatę, która odbyła się w ramach organizowanego przez Konfederację Lewiatan Europejskiego Forum Nowych Idei w Sopocie. W związku z debatą zostało przygotowane tematyczne opracowanie: <http://odfoundation.eu/a/7085,publikujemy-opracowanie-debaty-w-ramach-efni-2015-jakich-reform-potrzebuje-ukraina-by-spelnic-swoje-europejskie-aspiracje-czlonkostwa-w-ue>. Debata została wsparta finansowo przez program European Exchange/Kiev Dialogue będący wspólną inicjatywą International Renaissance Foundation i niemieckiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Działania na rzecz ukraińskich przedsiębiorców i rozwoju relacji biznesowych Polska – Ukraina

Podpisanie Umowy Stowarzyszeniowej UE-Ukraina w 2014 r. i pogorszenie relacji gospodarczych pomiędzy Ukrainą a Rosją determinowało zainteresowanie Fundacji wsparciem ukraińskiego biznesu w stronę reorientacji na Polskę i inne rynki UE. W celu zachęcenia ukraińskich przedsiębiorców do współpracy z polskimi partnerami, Fundacja podjęła próby nawiązania współpracy m. in. z ukraińskimi kancelariami prawnymi i organizacjami przedsiębiorców. Dzięki nawiązanym kontaktom, odbyło się kilka misji gospodarczych i wizyt studyjnych przedstawicieli ukraińskiego małego i średniego biznesu do Polski. Fundacja wspierała proces przekazywania wiedzy o zasadach obrotu gospodarczego i funkcjonowania działalności gospodarczej w krajach UE oraz poszukiwania kontrahentów i partnerów w Polsce. Jedną z wizyt organizowana była na rzecz ukraińskich producentów mebli i właścicieli małej sieci handlu detalicznego z okolic Lwowa: <http://odfoundation.eu/a/6367,europejska-szansa-dla-ukrainskich-przedsiębiorcow-właściciele->

---

sieci-chumak-w-polsce w jej trakcie odbyło się m. in. publiczne spotkanie ze społecznością ukraińską: <http://odfoundation.eu/a/6300.biznes-po-majdanie-stare-problemy-i-nowe-szanse>.

Powyższe zagadnienie, z akcentem na potrzebę współpracy pomiędzy Polską a Ukrainą i konieczność wsparcia przez Polskę wspólnych przedsięwzięć gospodarczych, podnoszone było przez ekspertów Fundacji na łamach mediów w Polsce m. in. na portalu miesięcznika Forbes: <http://www.forbes.pl/silna-ukraina-jest-w-interesie-polskiego-biznesu,artykuly,194663,1,1.html>, jak również na łamach Ukraińskiej Prawdy: <http://www.euointegration.com.ua/experts/2015/04/10/7032822/>

We wrześniu 2015 r. Fundacja nawiązała współpracę ze Stowarzyszeniem Inicjatywa Firm Rodzinnych (IFR), z którym następnie zorganizowana w centrum "Ukraiński Świat" została wspólna debata pn. "Czy doświadczenia polskich małych i średnich firm mogą być szansą dla ukraińskich przedsiębiorców?": <http://odfoundation.eu/a/6986.o-sile-firm-rodzinnych-i-grup-zakupowych-biznes-na-ukrainie-i-w-polsce>. W debacie wystąpili: poseł Marcin Świącicki, deputowany Rady Najwyższej Pawlo Kostenko, profesor Andrzej Blikle, ukraiński przedsiębiorca i menedżer Alex Tokarev, a moderatorem był Michał Broniatowski, redaktor naczelny miesięcznika Forbes. Wydarzenie to było częścią projektu IFR pn. "Kupujmy Razem" polegającego na transferze wiedzy polskiego biznesu z sektora MSP z zakresu tworzenia i funkcjonowania grup zakupowych na Ukrainę. Projekt ten finansowany jest ze środków pomocy rozwojowej polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

W celu wyodrębnienia tego rodzaju działań ze struktur Fundacji, we współpracy z firmą Silk Road Biuro Analiz i Informacji Sp. z o.o. powołany został projekt Open Europe Group, którego misją jest rozwój relacji gospodarczych pomiędzy podmiotami z Ukrainy, a Polską i UE. Z uwagi na rosnące zainteresowanie ze strony polskich pracodawców, z biegiem czasu, częściowo w ramach odpłatnej działalności statutowej i działalności gospodarczej Fundacji, zaczęły być świadczone usługi polegające na rekrutacji pracowników z Ukrainy i innych krajów wschodnich. W prowadzonej działalności Fundacja starała się cywilizować standardy na rynku pracy poprzez edukację pracodawców i pracowników, przeciwdziałanie nielegalnemu zatrudnieniu, reagowanie w wypadkach dyskryminacji na tle płacowym i braku ubezpieczeń dla podejmujących pracę Ukraińców.

Nawiązywane kontakty biznesowe oraz podejmowana działalność gospodarcza służyła dywersyfikacji przychodów i pozyskaniu nowych źródeł finansowania przez Fundację.

Program medyczny

Z inicjatywy eksperta Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dr Rusłana Romanyszyna, Fundacja w sierpniu 2015 r. podjęła współpracę z Ogólnopolską Fundacją Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym. W jej ramach pomieszczenia centrum "Ukraiński Świat" zostały udostępnione na

---

potrzeby spotkań oraz realizacji nauczania polskiego języka medycznego dla ukraińskich lekarzy i studentów uczelni medycznych zainteresowanych nauką w Polsce. Fundacja zaangażowała się także we wsparcie organizacyjne i prawne Polsko-Ukraińskiego Programu Rozwoju i Szkolenia Pracowników Ochrony Zdrowia Ukrainy, który w roku sprawozdawczym był realizowany przy wsparciu Ministerstwa Ochrony Zdrowia Ukrainy i Ministerstwa Zdrowia RP: <http://odfoundation.eu/projekt/45,program-medyczny>.

Polsko-Ukraiński Program Rozwoju i Szkolenia Pracowników Ochrony Zdrowia Ukrainy był skierowany do ukraińskich środowisk medycznych. Miał na celu umożliwienie jak największej liczbie uczestników programu (gł. lekarzom i studentom medycyny) odwiedzin polskich szpitali, uczelni medycznych, organów zarządzania systemem ubezpieczeń i opieki zdrowotnej oraz naukowych instytucji medycznych w Polsce. W ramach programu nawiązane zostały kontakty z polskimi szpitalami i uniwersytetami medycznymi. Wspierane przez Fundację wizyty studyjne w Polsce w drugiej połowie 2015 r. objęły kilkuset uczestników.

Podjęte zostały także rozmowy dotyczące ułatwień systemowych z zakresu uznawalności wykształcenia i podejmowania pracy przez ukraińskich lekarzy, pielęgniarki i położne w Polsce, jak również nauki ukraińskich studentów na polskich uczelniach.

Problem braku wykwalifikowanej kadry medycznej pozostaje jedynym z największych wyzwań polskiego systemu opieki zdrowotnej.

Program, koordynowany przez dr Rusłana Romanyszyna, był realizowany poza głównym nurtem działalności Fundacji z uwagi na dostrzeżony istotny interes społeczny i posiadane możliwości organizacyjne.

Ukraińscy więźniowie polityczni w Rosji

Fundacja kontynuowała intensywne działania na rzecz odzyskania wolności przez tzw. zakładników Kremla – ukraińskich więźniów politycznych w Federacji Rosyjskiej uwięzionych w związku z agresją Rosji na Ukrainę i okupacją Krymu.

Ww. działania zasadniczo prowadzone były w ramach międzynarodowej kampanii Let My People Go zainicjowanej przez Centre For Civil Liberties/Euromaidan SOS i wspieranej także m. in. przez Ukraińską Helsińską Grupę Praw Człowieka, Euromaidan Press, People in Need, Euromaidan-Warszawa, ukraińskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych: <http://odfoundation.eu/kampania-letmypeoplego>.

Fundacja opracowała szereg kolejnych raportów poświęconych indywidualnie sprawie Nadii Savchenko: <http://en.odfoundation.eu/a/5725,the-report-the-case-of-nadiya-savchenko>

---

i <http://en.odfoundation.eu/a/6506,report-the-case-of-nadiya-savchenko-the-trial-of-the-ukrainian-political-prisoner-may-be-held-in-voronezh>, Oleha Sentsova i Oleksandra Kolchenki: <http://en.odfoundation.eu/a/6867,report-the-case-of-crimean-terrorists> oraz wspólnie z Centre For Civil Liberties rozpoczęła prace nad raportami poświęconymi wszystkim znanym uwięzionym.

Działania z tego obszaru stały się wiodącym kierunkiem aktywności lobbingowej (tzw. *advocacy*) Fundacji na arenie międzynarodowej. Tematyka ta była poruszana na wielu organizowanych przez Fundację wydarzeniach m. in. na forum OBWE – Human Dimension Implementation Meeting 2015 w Warszawie i towarzyszącej mu dyskusji w centrum “Ukraiński Świat”: <http://en.odfoundation.eu/a/6993,13-hostages-of-putin-how-can-we-release-them-debate-in-the-ukrainian-world-in-warsaw-poland> z udziałem ambasadora Republiki Estonii Harii Tildo, ukraińskiej ombudsman Valerii Lutkovskiej, inicjatorki kampanii Let My People Go Olexandry Matviychuk, lwowskiego aktywisty zwolnionego z rosyjskiego więzienia Yuriya Yatsenko i adwokata Nadii Savchenko Marka Feygina. Dyskusja została wsparta finansowo przez European Exchange/Kiev Dialogue.

Kluczowym instrumentem wykorzystywanym do nacisku na rosyjskie władze stawała się powoli sankcyjna Lista Savchenko: <http://en.odfoundation.eu/savchenko-list>, która została opracowana i po raz pierwszy zaprezentowana przez przedstawicieli Fundacji na konferencji prasowej w Kijowie 13.02.2015 r. Lista zawierała nazwiska osób odpowiedzialnych za uprowadzenie, przetrzymywanie, oskarżenie i fabrykowanie materiału dowodowego, proces sądowy oraz kampanię dezinformacyjną towarzyszącą sprawie Savchenko, włącznie z prezydentem Putinem i innymi przedstawicielami najwyższych władz Rosji, wobec których postulowane były sankcje personalne.

Fundacja kontynuowała współpracę z adwokatami Nadii Savchenko; problematyczne okazało się jej nawiązanie w przypadku większości pozostałych uwięzionych.

W związku z procesem krymskiego reżysera Oleha Sentsova, rozpoczęta została także współpraca z polskim środowiskiem filmowym zrzeszonym w Gildii Reżyserów Polskich. Jej owocem był tzw. apel filmowców o solidarność i wsparcie Ukrainy w obliczu rosyjskiej agresji: <http://apelfilmowcow.pl/>

Działalność analityczna i informacyjna

Zespół Fundacji w roku sprawozdawczym opublikował łącznie 54 raporty oraz mniejsze opracowania tematyczne. Do głównych obszarów, których dotyczyła tematyka raportów i innych analiz Fundacji w 2015 r. należały:

1. naruszenia praw człowieka w Kazachstanie (z naciskiem na sytuację mediów oraz osób więzionych i torturowanych po pacyfikacji strajku robotniczego w Zhanaozen);
2. sprawa uwięzionego lidera kazachskiej opozycji (byłego lidera partii Alga!) Vladimira Kozlova;

3. sprawa kazachskiego biznesmena i opozycjonisty Mukhtara Ablyazova i szeregu osób z nim związanych (sprawy ekstradycyjne i uchodźcze w krajach UE; prześladowanie ze strony Kazachstanu we współpracy z Rosją i Ukrainą);
4. sprawa reformy Interpolu (w celu zwiększenia stopnia ochrony uchodźców i innych osób prześladowanych z przyczyn politycznych) oraz przypadków osób ściganych z przyczyn politycznych;
5. kampania Let My People Go – sprawy Nadii Savchenko i szeregu pozostałych ukraińskich więźniów politycznych w Rosji;
6. sprawa Aleksandra Orlowa, obywatela polskiego przez wiele lat przetrzymywanego w areszcie śledczym w Odessie;
7. reformy i przemiany na Ukrainie (sabotaż reform, lustracja, Prokuratura Generalna, struktury siłowe);
8. strefa ATO i problemy humanitarne (bataliony ochotnicze, przesiedleńcy, organizacja pomocy humanitarnej, status uczestnika ATO);
9. wzmocnienie międzynarodowych mechanizmów (w tym Draft Principles and Guidelines UN Working Group on Arbitrary Detention – Ramowe Zasady i Instrukcje Grupy Roboczej ONZ ds. Arbitralnych Zatrzymań) i inicjatyw na rzecz monitorowania i ochrony praw człowieka (np. Global Magnitsky Act).

Opracowania Fundacji były prezentowane i omawiane w ramach przedstawionej dalej działalności lobbingowej.

Wszystkie raporty i opracowania są dostępne na stronach internetowych Fundacji: <http://odfoundation.eu/> (strona prowadzona w j. polskim, angielskim, rosyjskim i ukraińskim).

Fundacja prowadziła także intensywną komunikację w mediach polskich i zagranicznych oraz mediach społecznościowych, w których wykorzystuje oficjalne profile na portalach Facebook: <https://www.facebook.com/OpenDialogFoundation/>, <https://www.facebook.com/ODFUKR/> (profil kijowskiego biura Fundacji), <https://www.facebook.com/UkraińskiŚwiat/> (profil centrum “Ukraiński Świat”) oraz Twitter: <https://twitter.com/odfoundation>.

Działalność lobbingowa (rzecznicza; *advocacy*)

Działalność lobbingowa stanowiła obszar największego wysiłku i aktywności Fundacji. Była ona koordynowana przez biuro w Brukseli (poza działaniami w Polsce i na Ukrainie prowadzonymi przez biura lokalne Fundacji). Jej instrumentami pozostawała w największym stopniu współpraca z parlamentarzystami z krajów UE oraz posłami do Parlamentu Europejskiego. Fundacja prowadziła również intensywne relacje z szeregiem instytucji unijnych, innych organizacji międzynarodowych i misji dyplomatycznych. Ich owocem stały się liczne interpelacje i zapytania parlamentarne, apele, deklaracje, rezolucje i misje obserwacyjne.

Fundacja intensywnie podnosiła temat współpracy państw demokratycznych, w szczególności państw członkowskich UE z reżimami autorytarnymi, zabiegając o reformę mechanizmów Interpolu, ujednoczenie standardów ochrony uchodźców politycznych i ograniczone zaufanie do gwarancji dyplomatycznych przedstawianych przez państwa trzecie.

17.02.2015 r. na zaproszenie Rady Adwokackiej z Saragossy (Hiszpania) analityk Fundacji Jędrzej Czerep wraz z uchodźcami politycznymi z Kazachstanu – Muratbekiem Ketebayevem i Alexandrem Pavlovem uczestniczyli w konferencji „Sytuacja praw człowieka w Kazachstanie. Prawo do azylu”. W jej ramach omówione zostały mechanizmy nadużywania Interpolu przez Kazachstan oraz potrzeba reformy Interpolu. Przedstawiono także historię postępowań ekstradycji zainicjowanych bezpośrednio lub pośrednio przez Kazachstan w Hiszpanii, Czechach, Francji i Polsce.

W lutym 2015 r. w siedzibie Bundestagu w Berlinie, Fundacja Otwarty Dialog zaprezentowała swój raport pt. "System Interpolu wymaga reformy" grupie niemieckich parlamentarzystów: <http://en.odfoundation.eu/a/5985.open-dialog-foundation-presented-its-report-on-the-need-of-the-interpol-system-reform>. Gospodarzem wydarzenia był poseł Frank Schwabe z Socjaldemokratycznej Partii Niemiec (SPD).

W maju 2016 r. przedstawicielka Fundacji wzięła udział w debacie i wysłuchaniu na forum Komitetu Spraw Prawnych i Praw Człowieka Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nt. politycznie motywowanego wykorzystywania systemu Interpolu w Erewaniu. W ich następstwie Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy przyjęło poświęcony temu raport wzywający do reformy Interpolu. W tym samym miesiącu analizę prawną dotyczącą pożądanых kierunków zmian funkcjonowania Interpolu w zakresie nadużywania mechanizmów *Red Notice* przygotował adwokat i doradca Fundacji, Wojciech Mądrzycki: <http://odfoundation.eu/a/6113.analiza-prawna-kierunkow-pozadanych-reform-interpolu-w-zakresie-zapobiegania-naduzyciom-mechanizmow-red-notice>.

3 lipca 2015 r. w Lyonie (miasto jest siedzibą Sekretariatu Generalnego Interpolu), Prezes Zarządu Fundacji Otwarty Dialog, Lyudmyla Kozlovska oraz analityk Fundacji specjalizujący się w sprawach ochrony uchodźców politycznych Jędrzej Czerep, wzięli udział w pierwszym posiedzeniu Grupy Roboczej Interpolu ds. Przetwarzania Informacji (GTI): <http://odfoundation.eu/a/6674.fundacja-otwarty-dialog-bierze-udzial-w-pierwszym-posiedzeniu-grupy-roboczej-ds-przetwarzania-informacji-gti-majacej-za-zadanie-dokonanie-przeгляdu-mechanizmow-nadzorczych-interpolu>. W listopadzie minionego roku Zgromadzenie Ogólne Interpolu przydzieliło grupie roboczej zadanie dokonania przeglądu mechanizmów nadzorczych organizacji. Przedstawione przez Fundację rekomendacje doprowadziły do pierwszych istotnych zmian, m.in. do przyjęcia Polityki na rzecz Uchodźców, mającej na celu zapewnienie, że osoby posiadające ochronę międzynarodową, np. status uchodźcy nadany przez państwo członkowskie Interpolu, nie będą pozostawać na liście „czerwonych alertów”, w związku z czym nie będzie im groziło zatrzymanie podczas podróży do innego państwa członkowskiego.

W lipcu 2015 r. Helsinki gościły delegacje parlamentarne z 57 państw, które wzięły udział w 24. Sesji Rocznej Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE. W sesji udział wzięła delegacja Fundacji Otwarty Dialog. Wynikiem współpracy parlamentarzystów z Europy, Stanów Zjednoczonych, Kanady i Azji Centralnej było przyjęcie Deklaracji Helsińskiej 2015. W trakcie sesji odbyły się liczne spotkania z delegatami do Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE, członkami misji dyplomatycznych i stałych przedstawicielstw państw członkowskich OBWE oraz członkami społeczeństwa obywatelskiego Finlandii. Podczas spotkań rozmawiano m. in. o nadużywaniu systemu Interpolu przez państwa niedemokratyczne, więźniach politycznych odbywających wyroki w Rosji i Kazachstanie oraz o ukraińskim procesie reform. Obok Deklaracji Helsińskiej 2015 przyjęto także dwie rezolucje poświęcone kontynuowaniu przez Federację Rosyjską polityki naruszeń zobowiązań OBWE i międzynarodowych norm oraz w sprawie uprowadzonych i nielegalnie przetrzymywanych w Rosji ukraińskich obywateli. Fundacja wzięła udział w posiedzeniu Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE na zaproszenie kilku krajowych delegacji oraz przewodniczącej Komisji ds. Demokracji, Praw Człowieka i Kwestii Humanitarnych Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE, portugalskiej parlamentarzystki Isabel Santos: <http://en.odfoundation.eu/a/6683,open-dialog-foundation-participated-in-the-osce-pa-annual-session-in-helsinki>.

We wrześniu 2015 r. w ramach konferencji OBWE Human Dimension Implementation Meeting Fundacja przeprowadziła dyskusję poświęconą reformie Interpolu w związku z jego politycznie motywowanym nadużywaniem przez kraje niedemokratyczne. W jej ramach przedstawione zostały poszczególne przypadki naruszeń, dotychczasowe działania na rzecz reformy ze strony OBWE, UE i Rady Europy oraz rekomendacje dotyczące zapobiegania dalszym nadużyciom: <http://odfoundation.eu/a/6883,o-reformach-interpolu-na-konferencji-obwe>.

Istotnym i nowym przypadkiem nadużywania systemów Interpolu, którym zajmowała się Fundacja w roku sprawozdawczym, była sprawa rosyjskiego przedsiębiorcy, związanego ze sprawą Yukosu i Mikhaila Khodorkovskiego, Pavła Zabelina. Od 2003 r. rosyjskie organy ścigania podejmowały próby zmuszenia go do złożenia zeznań przeciwko szefowi Yukosu. Pomimo, iż Pawłowi Zabelinowi po wyjeździe z Rosji został przyznany status uchodźcy i prawo pobytu w Estonii (a tym samym na terenie pozostałych krajów UE), a Niemcy i Estonia już wcześniej odmówiły jego ekstradycji do Rosji, Interpol konsekwentnie odmawiał jego skreślenia z rejestru *Red Notice*. Zaangażowanie Fundacji i jej adwokata doprowadziło ostatecznie do skasowania alertu o jego ściganiu we wrześniu 2015 r. Jego sprawę przedstawia raport: <http://odfoundation.eu/a/6717,interpol-wykorzystywany-przez-rosje-w-sprawie-jukosu-i-chodorkovskiego-przesladowanie-pavla-zabelina>

W 2015 r. z listy Interpolu został również skreślony rosyjski biznesmen i aktywista Nicolai Kobliakov.

Istotnymi partnerami Fundacji na rzecz reformy Interpolu w roku 2015 pozostawała organizacja Fair Trials International. Fundacja współpracowała również z byłym pracodawcą zamordowanego w rosyjskim więzieniu prawnika Sergeya Magnitsky'ego – Billem Browderem.

Fundacja monitorowała sytuację w zakresie praw człowieka w Kazachstanie i podejmowała liczne interwencje w sprawach indywidualnych m. in. więźnia politycznego Vladimira Kozlova, uczestnika strajku w Zhanaozen i ofiary tortur Maksata Dosmagambetova, pozbawionego wolności obrońcy praw więźniów Vadima Kuramshina i wielu innych. W czerwcu 2015 r. Fundacja opublikowała kompleksowy raport nt. prześladowania społeczeństwa obywatelskiego w Kazachstanie: <http://en.odfoundation.eu/a/6629,report-the-harassment-of-civil-society-in-kazakhstan> wraz z zestawem rekomendacji dla władz Kazachstanu, jak i Wysokiego Komisarza ONZ na rzecz Praw Człowieka.

Ważnym wątkiem w tym obszarze było monitorowanie pogarszającej się sytuacji mediów (m. in. w kontekście ustawodawstwa i odpowiedzialności karnej za "rozpowszechnianie fałszywych informacji": <http://en.odfoundation.eu/a/7148,kazakhstan-searches-of-independent-journalists-premises-and-criminal-prosecutions-for-spreading-false-information> i mobilizowanie europejskich polityków do podjęcia nacisku na władze Kazachstanu.

W związku z krokami prawnymi podejmowanymi przez organy śledcze i wymiar sprawiedliwości Kazachstanu przeciwko niezależnym kazachskim mediom w krajach trzecich, Fundacja rozpoczęła współpracę z amerykańską Electronic Frontier Foundation. Rząd Kazachstanu starał się powstrzymać publikację materiałów dotyczących fabrykowania dokumentów związanych ze sprawą Mukhtara Ablyazova i jej rzeczywistą motywacją, podejmując kroki prawne (pod zarzutem nielegalnego uzyskania informacji) m. in. przeciwko portalowi "Respublika". Z uwagi na lokalizację serwerów portalu, sprawa, w której Kazachstan żądał m. in. usunięcia "nielegalnych" treści i blokady serwisu, toczyła się przed sądem w USA. W czerwcu 2015 r. Electronic Frontier Foundation wydała oświadczenie w obronie Respubliki oraz zapewniła jej ochronę prawną. Ostatecznie sąd oddalił wniosek Kazachstanu.

W roku sprawozdawczym Fundacja kontynuowała wysiłki na rzecz obrony osób związanych z kazachskim biznesmenem i opozycjonistą Mukhtarem Ablyazovem (jak i jego samego). Działania przeciwko nim były prowadzone przez Kazachstan oraz współpracujące z nim Rosję i Ukrainę. Rozpoczęte zostało m. in. prześladowanie Syryma Shalabayeva, wobec którego z wnioskiem ekstradycyjnym do władz Litwy wystąpiły Kazachstan i Ukraina: <http://en.odfoundation.eu/a/6857,report-political-persecution-of-syrym-shalabayev>.

Prokuratura Generalna Ukrainy pozostawała jedną z najbardziej upolitycznionych i skorumpowanych struktur w państwie. W roku 2014 i 2015 upublicznione zostały liczne dokumenty bezpośrednio dowodzące politycznie (i korupcyjnie) motywowanej współpracy pomiędzy rządem autorytarnego Kazachstanu a organami ścigania Rosji i Ukrainy: <http://en.odfoundation.eu/a/6869,report-analysis-of-documents-in-the-case-of-ablyazov>.

Do końca roku sprawozdawczego wnioski ekstradycyjne ws. tzw. "przestępczej grupy Ablyazova" zostały odrzucone m. in. przez Czechy, Hiszpanię, Wielką Brytanię, Austrię i Litwę, a związane z nim (bądź posądzone przez Kazachstan o takie związki) osoby otrzymały status uchodźców

---

politycznych w krajach takich jak Polska (Muratbek Ketebayev i Igor Vinyavski), Czechy (Tatyana Paraskevich), Hiszpania (Alexander Pavlov), Włochy (Alma Shalabayeva), Austria (Artur Trofimov), Litwa (Kuanysh Nurgazyev), Wielka Brytania (Igor Kononko). Nierozstrzygnięta już od ponad dwóch lat (pomimo licznych naruszeń i ujawnionych pozaprawnych nacisków na sądy i rząd francuski) pozostawała sprawa samego Mukhtara Abalyzova we Francji. Fundacja prowadziła aktywne działania we wszystkich ww. przypadkach (dokumentując naruszenia, mobilizując do reakcji społeczność międzynarodową i opinię publiczną, obserwując procesy sądowe).

W działaniach dotyczących Kazachstanu ważnym partnerem Fundacji pozostawało kierowane przez Yevgeniya Zhovtisa Kazachskie Międzynarodowe Biuro ds. Obrony Praw Człowieka i Rządów Prawa.

Głównym obszarem działań dot. Ukrainy pozostawał temat odzyskania wolności przez ukraińskich więźniów politycznych więzionych w Rosji. Szczególnie intensywne zabiegi były prowadzone na forum Parlamentu Europejskiego (m. in. Podkomisji Praw Człowieka – DROI), Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy i Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE.

Fundacja niezmiennie i konsekwentnie domagała się utrzymania i zaostrzenia sankcji wobec Rosji w związku z jej agresją na Ukrainie oraz apelowała o jak najdalej idące wsparcie Ukrainy w jej zmaganiach o utrzymanie suwerenności i integralności terytorialnej (ze wsparciem o charakterze militarnym włącznie), wysiłkach reformatorskich i integracji ze strukturami europejskimi. Istotnymi z punktu widzenia Fundacji kwestiami była liberalizacja reżimu wizowego UE-Ukraina oraz wsparcie ukraińskiego społeczeństwa obywatelskiego. Analogicznie jak w roku ubiegłym, Fundacja zabiegała o staranne monitorowanie postępów w procesie reform i walki z korupcją na Ukrainie, zdając sobie sprawę, że presja instytucji międzynarodowych i rządów krajów zachodnich na władze Ukrainy jest niezbędna do osiągnięcia rzeczywistych rezultatów w tych obszarach.

Raport z działalności brukselskiego biura Fundacji za lata 2013-2015 znajduje się pod adresem: <http://odfoundation.eu/a/6658,informacje-wprowadzajace-na-temat-miedzynarodowej-dzialalnosci-fundacji-otwarty-dialog-na-rzecz-praw-czlowieka-w-latach-2013-2015-koordynowanej-przez-biuro-fundacji-w-brukseli> i obejmuje okres do dn. 31.05.2015 r.

Do najgłośniejszych akcji Fundacji w roku sprawozdawczym należały dwie związane z Polską kampanie: protest przeciwko wjazdowi powiązanej z Kremlm i uczestniczącej w aneksji Krymu grupy motocyklistów “Nocne Wilki” (intensywna kampania medialna, i społecznościowa połączona z apelami do przedstawicieli władz w kwietniu 2015 r.; zgodnie z żądaniami Fundacji grupie odmówiono wjazdu) oraz obrona więzionego na Ukrainie polskiego obywatela Aleksandra Orłowa. Z prośbą o zaangażowanie na rzecz Aleksandra Orłowa zwrócili się do Fundacji przedstawiciele polskiego środowiska adwokackiego oraz dyrektor polskiego Biura Rady Europy – Hanna Machińska w marcu 2015 r. Orłow, były dziennikarz i aktywista lokalnej odeskiej organizacji społecznej, był najdłużej (przez ponad 4 lata w momencie zajęcia się sprawą przez Fundację) przetrzymywanym w areszcie obywatelem polskim za granicą. Orłow w budzących daleko idące wątpliwości

---

okolicznościach został aresztowany i oskarżony o posiadanie narkotyków i zlecenie zabójstwa. W jego sprawie odbyło się niemal 100 rozpraw sądowych i według poczynionych obserwacji postępowanie było celowo przeciągane. Przeciwko długotrwałemu aresztowi Orłowa wypowiedział się także Europejski Trybunał Praw Człowieka. Faktycznym powodem prześladowania Aleksandra Orłowa mogła być jego aktywna działalność dziennikarska i społeczna – m. in. na polu walki z korupcją bądź próba ochrony rzeczywistych sprawców zarzucanych mu przestępstw. Fundacja nagłośniła sprawę w Polsce i na Ukrainie, w wyniku czego odbyła się oficjalna misja Sejmu RP do Odessy (posłowie Małgorzata Gosiewska i Marcin Świącicki), a temat ten stał się jednym z kluczowych aspektów relacji polsko-ukraińskich w drugiej połowie 2015 r. Pierwszym rezultatem zaangażowania była poprawa warunków pobytu zmagającego się z problemami zdrowotnymi Orłowa w areszcie. W sprawie Orłowa odbyły się liczne interwencje w Odessie i w Kijowie (Prokuratura Generalna, Ministertwo Sprawiedliwości, Administracja Prezydenta). Bardzo istotnym aspektem sprawy stało się zaangażowanie przez Fundację w charakterze adwokatów Orłowa renomowanej ukraińskiej kancelarii prawnej “Ario” z Kijowa. Kancelaria udzieliła wsparcia *pro bono*, wydatnie przyczyniając się do skierowania sprawy na nowe, korzystne dla oskarżonego tory.

Sprawę Orłowa relacjonują raporty: <http://odfoundation.eu/a/6769,sprawa-aleksandra-orlowa> i <http://odfoundation.eu/a/6842,raport-sprawa-a-orlowa-zarzuty-karne-dla-polskiego-obywatela-na-ukrainie>.

Liczne doświadczenia Fundacji w roku sprawozdawczym i latach ubiegłych zostały wykorzystane w ważnym opracowaniu “Open Dialog Foundation comments and suggestions to the WGAD Draft Principles and Guidelines worked out by the UN Working Group on Arbitrary Detention” zawierającym sugestie do uwzględnienia w zakresie zasad dotyczących tzw. arbitralnych zatrzymań opracowywanych przez grupę roboczą ONZ: <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Detention/DraftBasicPrinciples/March2015/OpenDialogFoundation10.03.2015.pdf>.

Podsumowanie

Głównym wyzwaniem Fundacji w roku sprawozdawczym stały się ograniczenia finansowe w związku ze znaczącym spadkiem przychodów w stosunku do roku ubiegłego. Zasadnicze kierunki działań były kontynuowane, niemniej mniejsze zasoby pozostające w dyspozycji Fundacji wymusiły jasne określenie priorytetów, tak pod kątem potrzeb, jak i efektywności prowadzonych działań. W związku z powyższym Fundacja przechodziła nieustanny proces reorganizacji i restrukturyzacji skutkujący m. in. zmniejszeniem liczebności zespołu i zawieszaniem/zamykaniem kolejnych projektów/obszarów działań. Zostały także podjęte działania na rzecz poprawy zaistniałej sytuacji, lecz w roku sprawozdawczym przyniosły one powodzenie w umiarkowanym zakresie.

W opisywanym okresie zasadniczym zmianom nie uległa sytuacja na Ukrainie. Nadal aktualne pozostawały problemy związane z obroną uchodźców politycznych z Kazachstanu w krajach UE

(pomimo kolejnych decyzji o odmowie ekstradycji), co znacząco determinowało aktywność Fundacji na polu lobbingsowym.

Znaczący postęp, który Fundacja zalicza do swoich największych sukcesów, w 2015 r. udało się osiągnąć w kwestii reformy Interpolu. Obok zmian systemowych, staraniem zespołu Fundacji i jej adwokatów, udało się doprowadzić do wykreślenia z list ściganych kilkorga osób prześladowanych z motywów politycznych.

O ile skala działalności w niektórych obszarach (w szczególności na terenie Polski i Ukrainy) została ograniczona, o tyle Fundacja utrzymała, a nawet zwiększyła dotychczasowy poziom aktywności na polu tzw. *advocacy*. Dodatkowo, Fundacja zachowała ograniczoną zdolność do podejmowania nowych tematów na zasadzie interwencyjnej. W tym aspekcie jedną z najgłośniejszych spraw stał się długotrwały areszt Aleksandra Orłowa. Nie byłoby to możliwe bez bardzo wysokiej wydajności i jakości pracy zespołu analitycznego, którego raporty stanowiły grunt pod działania lobbingsowe.

Fundacja niezmiennie pozostawała obiektem licznych ataków w formie mowy nienawiści, gróźb karalnych, pomówień i insynuacji na łamach mediów i mediów społecznościowych. W tym kontekście pojawiały się również doniesienia o aktywności rosyjskich służb specjalnych m. in.: <http://www4.rp.pl/artykul/1177855-Putin-bije-mediami.html> i <http://www4.rp.pl/artykul/1180437-Zastraszyc-Otwarty-Dialog.html>. Po raz pierwszy natomiast wystąpiły ataki o charakterze fizycznym, związane przede wszystkim z funkcjonowaniem centrum "Ukraiński Świat". Fundacja konsekwentnie zgłaszała wszelkie zaobserwowane podejrzenia o popełnieniu przestępstw i wykroczeń organom ścigania, w tym służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo państwa, a kiedy było to uzasadnione i możliwe – dochodziła swoich praw także na drodze cywilnej.

W prowadzonych działaniach (pomoc humanitarna, lobbings na rzecz Ukrainy) Fundacja współpracowała z wieloma nowymi inicjatywami ukraińskimi i proukraińskimi na całym świecie. Przedstawiciele Fundacji uczestniczyli w zjazdach Światowego Kongresu Ukraińców (Madryt, wrzesień 2015) i młodzieżowej federacji ukraińskich organizacji (Odessa, sierpień 2015).

2.3 Zdarzenia prawne o skutkach finansowych:

- 1 600 zł – przywłaszczenie środków pieniężnych przez wolontariuszy (wskazane w sprawozdaniu finansowym w Bilansie pozycja 2.d. – Dochodzone na drodze sądowej)
- 18 386 zł – przywłaszczenie środków pieniężnych przez wolontariuszy (wskazane w sprawozdaniu finansowym w Bilansie pozycja 2.d. – Dochodzone na drodze sądowej)

3. Informacja o prowadzonej działalności gospodarczej według wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS:

Fundacja w roku sprawozdawczym prowadziła działalność gospodarczą w formie usług szkoleniowych nauki języka dla obcokrajowców. Przychody fundacji z tego tytułu to 50 465,00 zł.

4. Uchwały Zarządu Fundacji – w 2015 r. Zarząd nie podjął żadnych uchwał.

5. Informacja o wysokości uzyskanych przychodów:

Przychody ogółem – 1 441 964,12 zł w tym:

a) środki z :

dotacji: 8 849,56 zł

darowizn (w tym darowizny rzeczowe 3 837,72 zł): 1 149 444,31 zł

b) przychody finansowe: 1 247,19 zł

c) pozostałe przychody (odszkodowanie z ubezpieczenia): 870,36 zł

d) pozostałe przychody (w tym wynik finansowy za 2014 r.): 208 832,65 zł

e) odpłatna działalność statutowa: 22 255,05 zł

f) działalność gospodarcza: 50 465,00 zł

6. Informacja o poniesionych kosztach:

Koszty ogółem – 1 485 279,00 zł, w tym:

a) koszty realizacji działalności statutowej (świadczenia pieniężne): 1 298 544,47 zł

b) koszty administracyjne 174 579,83 zł, w tym m.in.:

zużycie materiałów i energii: 1 858,63 zł

usługi obce: 165 286,68 zł

podatki i opłaty: 7 268,95 zł

wynagrodzenia oraz ubezp. społeczne: 155,00 zł

c) pozostałe koszty: 4 779,50 zł

d) koszty finansowe: 7 375,20 zł

7. Dane na temat działalności Fundacji w zakresie:

a) liczba zatrudnionych – w roku sprawozdawczym Fundacja zatrudniała 2 osoby:
Lyudmyla Kozlovska – Koordynator projektów wschodnich

Zhanar Kassymbekova – Specjalista do spraw komunikacji wschodniej

b) łączna kwota wynagrodzeń zasadniczych wypłaconych przez Fundację – 90 048,54 zł

c) wysokość rocznego wynagrodzenia wypłaconego łącznie członkom Zarządu i innym organom Fundacji – 0 zł

d) wydatki na wynagrodzenia z umów cywilnoprawnych – 284 376,79 zł

e) udzielone przez Fundację pożyczki pieniężne – brak

f) kwoty ulokowane na rachunkach bankowych – Fundacja nie posiadała lokat bankowych, saldo rachunków bieżących w AliorBank na dzień 31.12.2015 wyniosło 1 933,55 PLN; 93,37 USD oraz - 5,26 EUR

g) wartość nabytych obligacji oraz wielkość udziałów lub nabytych akcji – Fundacja nie nabyła obligacji, nie ma udziałów ani akcji w spółkach prawa handlowego,

h) nabyte nieruchomości – Fundacja nie nabyła żadnych nieruchomości,

-
- i) nabyte pozostałe środki trwałe – Fundacja nie nabyła żadnych środków trwałych,
  - j) suma aktywów na koniec roku, była równa sumie zobowiązań Fundacji i wynosiła: 100 373,59 zł
  - k) informacja o rozliczeniach Fundacji z tytułu ciężących zobowiązań podatkowych – na dzień 31.12.2015 roku Fundacja miała otwarte zobowiązania podatkowe wobec urzędu skarbowego z tytułu: podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT-4) w kwocie 9 739,00 zł, podatku dochodowego od osób prawnych (CIT-8) w kwocie 2 438,00 zł, podatku od towarów i usług (VAT-9M) w kwocie 742,00 zł oraz z tytułu składek do ZUS na kwotę 15 076,18 zł
  - l) Fundacja składała następujące deklaracje: CIT-8; VAT-9M; VAT-8; IFT-2R; PCC-3; PIT-4R;

8. W okresie sprawozdawczym Fundacja nie realizowała zleceń na rzecz podmiotów Państwowych.

9. W okresie sprawozdawczym Fundacja realizowała 1 zlecenie na rzecz podmiotów samorządowych:

1) projekt „Poprawa integracji migrantów z traumatycznymi przeżyciami z lokalną społecznością w Warszawie”, współfinansowany przez m. St. Warszawa

10. W okresie sprawozdawczym w Fundacji nie przeprowadzano kontroli skarbowych.

Podpisy członków Zarządu:

Lyudmyla Kozlovska – Prezes Zarządu: ..... *Lyudmyla Kozlovska* .....

Tomasz Czuwara – Członek Zarządu: ..... *Tomasz Czuwara* .....

Warszawa, 19.12.2016 r.

